

Sisäministeriö

Sisäisen turvallisuuden strategian sihteeristö

Viite: Lausuntopyyntö asiakirjaluonnoksesta ”Turvallisuutta kaikkialla – paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset”

LAUSUNTO

Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto haluaa esittää kantansa asiakirjaluonnoksen ”Turvallisuutta kaikkialla – paikallisen ja alueellisen turvallisuussuunnittelun kansalliset linjaukset” toimenpidekorttiin ***Hyvien väestösuhteiden edistäminen.***

Päihteiden käyttö yleisillä paikoilla aiheuttaa alueellisten tutkimusten mukaan lapsille, nuorille ja aikuisille turvattomuuden tunteita. Yksin liikkuminen, erityisesti myöhään ja pimeällä ahdistaa. Päihteistä tai sairaudesta johtuva sekava käytös koetaan helposti uhkaavana ja nimetään usein julkisessa tilassa kaikkein häiritsevimmäksi häiriöiden muodoksi¹. Nuorten kokemuksia on kartoitettu tarkemmin muun muassa Helsingissä ja he kertovat kohdanneensa huutelua tai väkivallan uhkaa².

Asiakirjaluonnoksessa todetaan, että hyviä väestösuhteita edistämällä vaikutetaan kaikkien asukkaiden yhdenvertaisuuteen ja hyvinvointiin sekä varmistetaan erityisesti vähemmistöjen oikeuksien toteutuminen. Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto näkee, että laadukkaat ja kohdennetut ehkäisevät toimenpiteet ovat välttämättömiä tavoitteisiin pääsemisessä. Luonnoksessa esitetyt tavoitteet ja toimenpiteet (1-3) ovat kannatettavia, mutta niitä on syytä tarkentaa.

Julkisen tilan on oltava lähtökohtaisesti kaikkien käytettävissä. Valvonnan lisääminen ei poista häiriön mahdollisuutta. Verkosto näkee, että päihteidenkäyttöön liittyvää häiriökäyttäytymistä ja siitä aiheutuvaa turvattomuutta julkisessa tilassa voidaan ehkäistä:

- purkamalla päihteiden käyttäjiin liittyvää stigmaa lisäämällä tietoa ja ymmärrystä päihteistä ja riippuvuudesta. Suurin osa päihteiden käyttäjiin liitettävistä peloista on aiheettomia. Stigman purku vähentää kansalaisten ahdistusta ja parantaa päihteiden käyttäjien kohtelua julkisessa tilassa ja palveluissa
- aktivoimalla keskustelua kansalaistaidoista: turvallisuus ja viihtyisyys julkisissa tiloissa on kaikkien sitä käyttävien yhteinen asia
- levittämällä laadukkaita toimintamalleja, jotka edistävät vuorovaikutustaitoja: esimerkiksi Kaupunki kuuluu kaikille -toimintamalli³
- järjestämällä ammattilaisille (kuten sosiaali- ja terveysala, turvallisuusala) päihteiden käyttäjien kohtaamiseen liittyvää koulutusta
- järjestämällä keskustelutilaisuuksia haasteellisilla asuinalueilla tai ympäristöissä hyödyntämällä ehkäisevää päihdetyötä tekevien järjestöjen sekä kokemusasiantuntijoiden asiantuntijuutta

Kohdennettujen ennalta ehkäisevien toimenpiteiden lisäksi väestösuhteiden ylläpito vaatii mahdollisuuksia mielekkääseen tekemiseen, saavutettavia ja riittäviä matalan kynnyksen palveluita ja osallistumisen mahdollisuuksia päihteiden käyttäjille, menetelmänä esimerkiksi asuinaluelähtöinen ympäristötyö⁴. Se tarjoaa menetelmiä hyvien väestösuhteiden edistämiseen ja nimby-ilmiön vähentämiseen erityisesti sellaisilla alueilla, joissa erityisryhmien asuminen aiheuttaa kiistoja.

Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto ehdottaa lisäksi, että kohdassa 3 olevan yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden kirjauksessa huomioidaan myös päihteitä käyttävät ihmiset. Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto näkee tärkeäksi päihteitä käyttäviin ihmisiin kohdistuvien negatiivisten asenteiden, stigman ja ennakkoluulojen vähentämisen. Monialaisen yhteistyön avulla voidaan vahvistaa yhteiskunnan heikoimmassa asemassa olevien ihmisten mahdollisuutta asumiseen ja olemiseen julkisissa tiloissa ja yleisillä paikoilla.

yhteyshenkilö:

Teija Strand
yksikön päällikkö
EHYT ry / Ehkäisevän päihdetyön järjestöverkosto
Elimäenkatu 25-27, 00510 Helsinki
teija.strand@ehyt.fi
p. 0505710288

¹ Keskinen, Vesa & Laihin, Eija 2015. Kaikesta huolimatta turvallista. Helsingin turvallisuustutkimus 2015. Helsingin kaupungin tietokeskus.

² ”Kaikilla pitäisi olla tasavertaiset mahdollisuudet.” Helsingiläisnuorten kokemuksia hyvinvoinnista.

https://www.hel.fi/hel2/Tietokeskus/julkaisut/pdf/17_01_04_Tyopapereita_1_Viilo.pdf

³ Kaupunki kuuluu kaikille <http://www.ehyt.fi/fi/blog/sekava-kaytos-pelottaa>

⁴ Naapurustyötyö tarkoittaa menetelmiä, joiden avulla erityisryhmien asumisyksiköt integroidaan osaksi asuinalueita: <https://fi.wikipedia.org/wiki/Naapurustoty%C3%B6>